

Prvá medzinárodná konferencia pohrebníctva
vo višegrádskom priestore

Trenčín
5. – 6. 11. 2014

ÚRAD
VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

Ing. Magdaléna Ambróšová, MPH
Mgr. Michal Jajcaj

Odbor hygieny životného prostredia a zdravia

**AKTUÁLNE PROBLÉMY V OBLASTI
POHREBNÍCTVA
Z POHL'ADU VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA**

Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2013

KRAJ	Počet pohrebných služieb	Počet chladiacich zariadení / kapacita	Počet pohrebných vozidiel			Počet krematórií	Počet chladiacich zariadení / kapacita	Počet mraziacich zariadení / kapacita
			Vyrobené pohrebné vozidlo	Upravené pohrebné vozidlo	Vozidlo len pre miestnu prepravu			
Bratislavský	28	91/226	5	27	4	1	3/47	1/2
Trnavský	45	80/188	4	47	2	0	0	0
Trenčiansky	47	63/128	20	28	2	0	0	6/12
Nitriansky	63	159/346	4	58	3	3	1/30	7/35
Žilinský	44	64/130	5	38	7	1	1/40	1/15
Banskobystrický	54	159/284	10	42	1	1	8/34	5/11
Prešovský	43	49/164	11	35	4	0	0	22/73
Košický	48	90/257	19	33	3	1	1/110	9/14
Spolu v SR	<u>372</u>	<u>755/1723</u>	<u>78</u>	<u>308</u>	<u>26</u>	<u>7</u>	<u>14/261</u>	<u>51/162</u>

Prínos zákona o pohrebníctve

Zákon č. 470/2005 Z. z.
o pohrebníctve

Zákon č. 131/2010 Z. z.
o pohrebníctve

Nová spoločenská norma správania
sa zainteresovaných subjektov
nakladajúcich s mŕtvym ľudským telom

Zavedenie základných pojmov

Rozdelenie úloh a kompetencií
pri nakladaní s ľudskými pozostatkami
- štátna správa, obce

Upravuje vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti
v súlade s európskymi predpismi

Zaručuje vstup pohrebných služieb na pohrebisko a do krematória

Vyzdvihuje právo obstarávateľa pohrebu na výber pohrebnej služby

Rozšíril sankcie ukladané pri porušovaní povinností vyplývajúcich zo zákona

Úlohy orgánov verejného zdravotníctva v oblasti pohrebníctva

Výkon štátneho zdravotného dozoru zameraného na kontrolu plnenia ustanovení zákona o pohrebníctve

- pohrebné služby
- krematóriá
- poskytovatelia zdravotnej starostlivosti
- poskytovatelia sociálnych služieb

Vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby, krematória + vedenie registrov odborne spôsobilých osôb

Posudková činnosť, vyjadrenia

- vyjadrenia k exhumácii pred uplynutím tlecej doby
- vydávanie stanovísk a rozhodnutí pri zriaďovaní a rozširovaní pohrebísk, prevádzok pohrebných služieb a krematórií

Výkon štátneho zdravotného dozoru v oblasti pohrebníctva

v roku 2013 – v 418 zariadeniach

v roku 2014 – v 810 zariadeniach

krematóriá, zdravotnícke zariadenia, zariadenia
sociálnych služieb, zariadenia pohrebných služieb

Výkon štátneho zdravotného dozoru v oblasti pohrebníctva

Zameranie:

Priame nakladanie s ľudskými pozostatkami

Ponechanie mŕtveho tela po dobu 2 hodín od úmrtia na lôžku

Bezodkladné oznámenie úmrtia osoby blízkej osobe

Vedenie záznamov o oznámení úmrtia

Vedenie záznamov o odovzdaní ľudských pozostatkov

Uloženie ľudských pozostatkov do chladiaceho zariadenia

Uloženie ľudských pozostatkov vo vyčlenenej miestnosti na dočasné uloženie mŕtvych

Osvedčenie o evidencii vozidla

Prevádzkové poriadky a posúdenie všetkých priestorov

Problematika pohrebísk

Ochranné pásmo pohrebísk – 50 metrov od hranice pozemku

- nesmú sa v ňom povoľovať ani umiestňovať budovy s výnimkou budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom
- zachovanie (vrátane novej rekonštrukcie) už postavených budov, možné umiestnenie budov schválených v ÚK alebo ÚP pred účinnosťou zákona č. 470/2005 Z. z. - 1.11.2005 (prechodné ustanovenie)

obmedzenie užívania stavebného pozemku

→ nárok na primeranú náhradu

Problematika pohrebísk

Ochranné pásmo pohrebísk

- v záujme ochrany prevádzky pohrebiska, jeho pietneho charakteru
- v záujme nerušenia pohrebných obradov a návštev pohrebiska
- ovplyvnenie kvality podzemných vôd (studne)

Zabezpečuje odstup od rodinných domov, rušivých a hlučných aktivít spojených s bývaním, s priemyslom

Územné plánovanie má vymedziť funkciu ochranného pásma tak, aby nezasahovalo do existujúceho obytného územia.

Požiadavky obcí a vlastníkov pozemkov v ochrannom pásme

→ **snaha o zmenu postoja k problematike - riešenie ???**

Problematika pohrebísk

Výkopové práce na pohrebiskách – výkop hrobu

Pohrebná služba / pohrebisko ?

Zákonom jednoznačne určené pre prevádzkovateľa pohrebiska

- zodpovednosť za zabezpečenie požiadaviek podľa § 19 zákona
- znalosti hydrogeologických podmienok na pohrebisku (dno najmenej 0,5 m nad hladinou podzemnej vody)
- znalosti nájomných zmlúv, hrobových miest (tlecia doba)
- zodpovednosť za bezpečnosť práce pracovníka
- zodpovednosť za prípadnú škodu na príľahlých hrobových miestach
- zodpovednosť za likvidáciu odpadov pri výkopových prácach
- koordinácia pohrebných obradov
- ...

Ďalšie podnety: umiestňovanie urien (vzájomné vzdialenosti, bezpečný prístup k hrobovým miestam), premiestňovanie príslušenstva hrobu (opustená vec)

Problematika pohrebísk

cintorín = pohrebisko určené na pochovanie

Vojenské cintoríny - v súčasnosti už neslúžia na ďalšie pochovávanie

- verejne prístupné miesto pietnych spomienkových aktov
- uložené ľudské ostatky
- nie je zrušené podľa § 23 zákona o pohrebníctve → zriadené pohrebisko s prevádzkovateľom a vypracovaným prevádzkovým poriadkom

Prípady natáčania videoklipu na vojenskom cintoríne a priestupkové konanie o porušení ustanovenia o dôstojnom správaní návštevníka na cintoríne

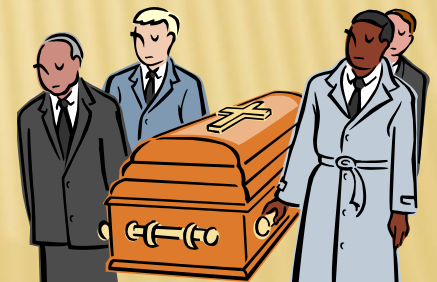
Problematika pohrebných služieb

Problematika umiestnenia chladiacich zariadení
v areáli zdravotníckych zariadení

- plocha definovaná ako občianska vybavenosť v kontakte
s areálom nemocnice

Zákaz reklám v areáloch zdravotníckych zariadení

Nakladanie s ľudskými pozostatkami v centrách miest,
v polyfunkčných budovách, v blízkosti škôl
(zákonom neobmedzené)

Problematika pohrebných služieb

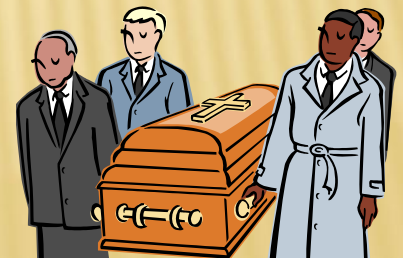

Preprava

ľudských pozostatkov prevádzkovateľmi pohrebných služieb až po vypísaní Listu o prehliadke mŕtveho

Preprava

„mŕtveho“ ľudského tela na obhliadku lekárom pred vydaním Listu o prehliadke mŕtveho

Problematika pohrebných služieb

Preprava

„mŕtveho“ ľudského tela na obhliadku lekárom pred vydaním Listu o prehliadke mŕtveho

§ 42 a § 43 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

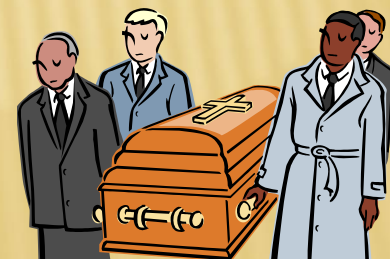
Prehliadkou mŕtveho tela sa zisťuje smrť, jej čas a príčina.

Prehliadku mŕtveho tela vykoná lekár poverený úradom pre dohľad. Lekár, ktorý vykonal prehliadku mŕtveho tela, vyplní list o prehliadke mŕtveho ...

Lekár je povinný zisťovať smrť v súlade so súčasnými poznatkami vedy.

Osoba sa považuje za mŕtvu, ak lekár zistí, že došlo k trvalému zastaveniu dýchania a srdcovej činnosti.

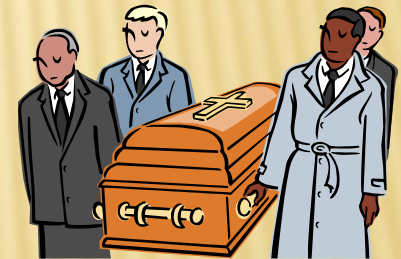
Osoba sa považuje za mŕtvu aj vtedy, ak dôjde k nezvratnému vyhasnutiu všetkých funkcií celého mozgu (smrť mozgu).

Problematika pohrebných služieb

Diskusie o zmene / zdokonalení požiadaviek v súvislosti
s odbornou prípravou k odbornej spôsobilosti

- príprava pre prevádzkovateľov pohrebných služieb
napríklad zriadením študijného odboru na odbornej škole

Iné nakladanie s ľudskými pozostatkami

Na vedecko výučbové účely

- dovoz časti ľudského tela (hlavy) za účelom použitia na praktickú časť kongresu otorinolaryngológov
- požiadavka dodávateľa - doklad o spolnení pozostatkov po použití
- chýbajúci pas pre mŕtvolu

Diskusia o tom, či časť mŕtveho ľudského tela, ktoré už bolo v zahraničí pochované je mŕtvym ľudským telom, na ktorý sa vzťahujú ustanovenia zákona o pohrebníctve alebo **biologickým materiálom** (nakladanie podľa zákona č. 576/2004 Z. z.)

- ??? Doklad potrebný pri preprave cez hranice
- požiadavka orgánov colnej správy

Iné nakladanie s ľudskými pozostatkami

Výstava The Human Body Exhibition

Podnet právneho zástupcu konferencie biskupov Slovenska
Etická stránka nie je jednoznačne upravená zákonom, zákon je
zameraný na etiku pri pohrebných obradoch, pri prítomnosti
príbuzných osôb

Úprava ľudských pozostatkov bola vykonaná mimo územie SR
mimo pôsobnosť národných orgánov → exponáty
slúžiace na výučbové a informatívne účely

- nevyjadrujú nedôstojné zaobchádzanie s ľudskými pozostatkami

Ďakujem
za
pozornosť